

Report: 31.07.2022 14:59:51 - 07.08.2022 14:59:50

Témata: Institut tvůrčí fotografie, Filozoficko-přírodovědecká fakulta, Slezská univerzita v Opavě, Fyzikální ústav v Opavě, Fakulta veřejných politik, Vedení univerzity, Obchodně-podnikatelská fakulta**Články v reportu: 28 Duplicitní (Odstraněné): 19**

[Celkový počet článků: 47]

1. [Brno bude bavit Opavu](#) Regionopavsko.cz - Články
2. [Máte rádi detektivky? Ty severské patří k...](#) Facebook - Příspěvky
3. [Marta Wierzgoń a Collegium Canticorum](#) Medk.cz - Články
4. [Válečný deník Leopolda Horáka - minulost psaná...](#) Facebook - Příspěvky
5. [S deskovými hrami úspěšně odolává internetu](#) Novinky.cz - Muži
6. [Začala druhá polovina léta a my bychom vám rádi...](#) Facebook - Příspěvky
7. [Brněnský fotograf našel u popelnic rozsáhlý fotoarchiv Zbrojovky. Snímky čeká záchrana](#) Drbna.cz - Články
8. [Už dnes v 17:00 proběhne v Muzeu Bílovec...](#) Facebook - Příspěvky
9. [Mezi třetí hodinou ranní a úsvitem padají Perseidy](#) Novinky.cz - Věda a školy
10. [Noční oblohu ozařují Perseidy. Víme, odkud a kdy bude nejlepší je sledovat](#) TN.nova.cz - Články
11. [Černé díry zkoumají superpočítače. Bude to klíč k fúzním elektrárnám?](#) Astro.cz - Články
12. [Zážitkovým programem na téma Šlechtické slavnosti...](#) Facebook - Příspěvky
13. [Jmenuji se Jaroslav Kania. Jsem ženatý a mám 3...](#) Facebook - Příspěvky
14. [Měl jsem tu čest osobně poděkovat dvěma velmi...](#) Facebook - Příspěvky
15. [Zprávy \(automat\)](#) ČRo - Ostrava - Zprávy (automat)
16. [Zprávy \(automat\)](#) ČRo - Zlín - Zprávy (automat)
17. [Zprávy \(automat\)](#) ČRo - Sever - Zprávy (automat)
18. [Černé díry zkoumá superpočítačové centrum, může to být klíč k fúzním elektrárnám](#) Techfocus.cz - Články
19. [Tento týden je nejvhodnější na sledování Perseid. Nejlepší je to před rozbřeskem v tmavé lokalitě](#) Irozhlas.cz - Věda a technologie
20. [Muzeum v Bílovci ukazuje, jak ve středověku stolovala knížata](#) Impuls - Články
21. [Večerní zprávy Proglasu \(automat\)](#) Radio Proglas - Večerní zprávy Proglasu (automat)
22. [Poslechněte si rozhovor s fotografem Michalem...](#) Facebook - Příspěvky
23. [Klára Vichová a Natálie Soukupová, studentky...](#) Facebook - Příspěvky
24. [Nepropásni mimořádné stipendium za dárcovství...](#) Facebook - Příspěvky
25. [Výstava fotografií Jindřicha Štreita: Portréty & 30 let poté](#) Stabruntsko.cz - Články
26. [Studio 6 víkend \(automat\)](#) ČT24 - Studio 6 víkend (automat)
27. [Fotograf ukazuje znásilněnou krajinu](#) Regionopavsko.cz - Články
28. [Zatmění v Atacamě: Rozhovor s českými popularizátory vědy o cestě na observatoř ESO Paranal](#) Stoplusjednicka.cz - Články

1. Brno bude bavit Opavu

 seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
31.07.2022 (17:38:18)	Internet	Institut tvůrčí fotografie	Regionopavsko.cz - Články	tep

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

OPAVA – Noc plnou brněnských umělců zažijí Opavané v pátek 5. srpna v Kupe. Představí se na ní herec a stand up komik Filip Teller, Ukulele Orchestra jako Brno (na snímku), Tango Quartetto Re Campo a také brněnský fotograf a absolvent [Institutu tvůrčí fotografie](#) Roman Franc. Po programu bude následovat volná hudební zábava v rámci cyklu Kulturní léto na terase Kupe. Více v tištěném vydání REGIONU OPAVSKO

facebook

2. Máte rádi detektivky? Ty severské patří k...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
01.08.2022 (10:00:02)	Sociální sítě	Filozoficko-přírodovědecká fakulta	Facebook - Příspěvky	Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Máte rádi detektivky? Ty severské patří k nejoblíbenějším! Nechte se inspirovat tipem od Opavský knihovnik a přečtěte si knižní sérii Freyja & Huldar od islandské spisovatelky Yrsy Sigurðardóttir.

3. Marta Wierzgoń a Collegium Canticorum

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
01.08.2022 (14:47:22)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Medk.cz - Články	NEZNÁMÝ

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Datum neděle, 25. 9. 2022**akce:****Čas akce:** 16:00 hod.**Místo** kostel Povýšení sv. Kříže**konání:****Předprodej:** od 4. 8. 2022, od 15:00 hodin v pokladně MěDK Karviná a od 16:00 hodin on-line**Vstupné:** 300 Kč**Další** Jednotlivé koncerty budou probíhat vždy v neděle, 11. 9. 2022, 18. 9. 2022, 25. 9. 2022. Předprodej vstupenek na pokladnách a online rezervace končí v 18:00 hodin vždy ve čtvrtek**informace:** před nedělním koncertem. Vstupenky bude poté možno zakoupit půl hodiny před začátkem koncertu v kostele Povýšení sv. Kříže.**Kontakt:****Přílohy:**

plakát

program

koupit / rezervovat

18. ročník festivalu varhanní hudby na královském nástroji v duchovním prostředí se uskuteční v září 2022 (neděle 11., 18. a 25. 9.).

Koncerty začínají vždy v 16:00 hodin.

Marta Wierzgoń - varhany, sbor Collegium Canticorum - zpěv

Anna Szawińska-Kołowska

Marta Wierzgoń - varhanice, propagátorka varhanní hudby, pedagog. Studovala na konzervatoři v Ostravě varhany ve třídě prof. Vladimíra Svatoše a klavír ve třídě prof. Marty Toader. Ve studiu pokračovala na Vysoké škole múzických umění v Bratislavě ve třídě prof. Jána Vladimíra Michalka. Studia doplnila na mistrovském varhanickém kursu F. Peeterse v belgickém Mechelen. Vyučuje hře na varhany, mnoho z jejích žáků si hudbu zvolilo jako životní povolání. Z její iniciativy byl v Karvině v roce 2005 založen mezinárodní festival varhanní hudby „Karvinské varhany“, jehož je duchovním tvůrcem, dramaturgyní a podílí se na jeho organizaci. Od studií aktivně koncertuje, připravila a zrealizovala řadu sólových i komorních projektů, které prezentovala v Česku i v zahraničí. Vystupovala na festivalech a koncertech v Polsku, Slovensku, Itálii, Německu, Rakousku, Švýcarsku, Belgii, Rusku. Spolupracuje se sólisty, sbory a orchestry, podílela se na realizaci několika nahrávek. V dramaturgii koncertů ráda prezentuje souznění královského nástroje s jinými nástroji či lidským hlasem a stále vyhledává nové a neobvyklé kombinace. Hudba je pro ni dar radosti, dar, který s radostí předává dál.

Polský smíšený sbor Collegium Canticorum patří k nejznámějším uměleckým tělesům Těšínského Slezska. Zpěváci sboru jsou občané České republiky hlásící se k polské národnosti. Na zkoušky sboru, které se konají jednou týdně v Českém Těšíně, se sjíždějí z dvaceti okolních měst a obcí. Sbor vznikl v r. 1986 a od roku 2009 působí pod uměleckým vedením Anny Szawińskiej – Kołowské, doktorky umění **Slezské univerzity** v Katovicích. Sbor nabízí pestrý repertoár, zahrnující klasická i současná díla několika hudebních období a stylů. Vystupuje na celém území Těšínska a často reprezentuje svůj region, mnohdy i celou republiku, na mezinárodní úrovni. Zúčastnil se mimo jiné světových festivalů v Polsku, Maďarsku, Velké Británii, Řecku, Švýcarsku, Slovensku a Itálii. Ke svým nejhodnotnějším úspěchům posledních let sbor řadí: 1. místo z celostátní soutěže polských sborů „Legnica Cantat“ v Legnici (2002), hodnocení trés bien z mezinárodním hudebním festivalu v Montreux (2005), vítězství ve své kategorii na Mezinárodním festivalu A. Brucknera v Linzi (2007), zlaté pásmo a cenu pro dirigentku z festivalu „Pražské Vánoce“ (2009), 3. místo z mezinárodního festivalu „Cracovia Cantans“ v Krakově (2011), stříbrný diplom v Celopolské soutěži pašijové hudby v Bydgoszczy (2011), 1. místo ze soutěže „Tyskie Wieczory Koładowe“ (2015), zlatá a stříbrná medaile z festivalu „Svátky Písní“ v Olomouci (2015).

Anna Szawińska-Kołowska studovala sólový zpěv a následně ukončila magisterské studium v oboru dirigování na univerzitě v Katovicích a doktorské studium na univerzitě v Olsztynie. Nyní působí jako pedagog na **Slezské univerzitě** v Katovicích. Aktivně koncertuje jako sólistka, sborová zpěvačka a dirigentka. Vedla sbor **Slezské univerzity** v Katovicích, nyní vede sbor Modus Vivendi Cameralis z Katovic a Collegium Canticorum z Českého Těšína. Se sbory získala řadu ocenění v Polsku i v zahraničí - Festa Musicale /Česko/, Montreux Choral Festival /Švýcarsko/, Grand Prix World Choir Festival /Rusko, Thajsko/, Busan Choral Festival and Competition /Korea/, Internacional Choral Festival /Filipíny/, Ohrid Choir Festival /Macedonie/. Za svou uměleckou činnost byla několikrát oceněna, je držitelkou Zlatého řádu rektora **Slezské univerzity** a stříbrného a zlatého řádu Asociace polských sborů a orchestrů. Je tajemníkem Mezinárodního festivalu sborové hudby prof. Józefa Świdra w Cieszyńie a uměleckou ředitelkou festivalu „O Salutaris Hostia“ v Katovicích. Na mezinárodním festivalu „Pražské Vánoce“ byla oceněna jako nejlepší dirigentka.

4. Válečný deník Leopolda Horáka - minulost psaná...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
01.08.2022 (18:30:06)	Sociální sítě	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Slezské zemské muzeum

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Válečný deník Leopolda Horáka - minulost psaná mezi řádkyKrátký dokument natočený studenty [Slezské univerzity](#) v [Opavě](#) s kurátorem a historikem Mgr. Ondřejem Kolářem, Ph.D.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

5. S deskovými hrami úspěšně odolává internetu

seznam | nahoru

Novinky.cz

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
02.08.2022 (08:36:27)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Novinky.cz - Muži	NEZNÁMÝ

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

V době počítačových a mobilních her se Jiří Šebesta z Morávky na Frýdecko-Místecku nebojí vyrábět zábavné společenské hry. A má s nimi úspěch. První hru dokonce vytvořil už v sedmi letech a svůj koníček, z něhož se stala každodenní práce, nehodlá opustit. Na kontě má přes 40 unikátních her z netradičních materiálů.

„Začalo to v mém dětství. S kamarádem jsme po škole rádi hráli různé deskové hry jako Člověče, nezlob se. Tak nás napadlo, že si nějakou hru sami vyrobíme,“ zavzpomínal jednátřicetiletý Jiří Šebesta. Nakonec ale úplně první hru vyrobil sám bez kamaráda.

„Byl to jakýsi multifunkční koš z kartonu. Kromě prostoru na odpadky se z jedné strany stal terčem na šipky, měl odkládací plochu, herní políčka a na spodní části bylo víko vedoucí k tajemnému deníku,“ popisoval tvůrce her s tím, že pak už přešel na tvorbu deskových her.

První velkou hru ale vytvořil až po třinácti letech. „Až na vysoké škole mě to zase napadlo, a to v souvislosti s tím, že jsem měl výstavu sošek kreatur,“ řekl Šebesta, který vystudoval na [Slezské univerzitě](#) v [Opavě](#) audiovizuální tvorbu.

„Tyto sošky kreatur obsahovaly kus zvířete, jako paroží, kopýtko či čelist. Tyto materiály spolu s recyklovaným papírem, plechem ze střešních dřevem ze starých skříní využívám na hry dodnes,“ dodal Šebesta.

A tak začaly vznikat malé hry, na kterých pracoval třeba pár dnů, pak i ty velké, na nichž strávil měsíce času. „Vloni jsem vyráběl hru s názvem Cenário Tragendini až půl roku. Jde o jakousi stolní kuželkárnu, kde se ale sbírají i kytičky,“ ukazoval muž, který své hry jezdí předvádět dětem do knihoven, škol, školek a na výstavy.

Jiří Šebesta

Foto: Denisa Doležalová, Právo

„Čím dál častěji mě zvou i města na své akce. Chtějí tam mít víc než jen skákací hrady, malování na obličej či dřevěný kolotoč.“ Největší úspěch na těchto akcích zaznamenala jeho hra kominík, která funguje na principu stolního fotbalu.

„Uprostřed na střeše stojí figurka kominíka, která kope balonek do otvorů na okapech a kominéech. Otvory jsou bodované. Děti si u toho cvičí jemnou motoriku i matematiku. Pak mají děti rády hru hoblisol, je to vlastně takový stolní tenis jinak,“ vysvětloval autor. Prezentační svých her na různých akcích se Jiří Šebesta už tři roky živí.

„Mám živnost a v současnosti mám všechny víkendy až do října plné,“ usmíval se muž. Jeho hry jsou v létě k vidění i na dvou výstavách: v Orlově na Karvinsku a v Počátkách na Vysočině.

Více informací lidé najdou na webu [podivuhodnehry.cz](#).

SEKCE: Životní styl

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzitě (1x), opavě (1x)

DUPLICITNÍ S: S deskovými hrami úspěšně odolává internetu (Novinky.cz - Domáci, Slezská univerzita v Opavě);

6. Začala druhá polovina léta ☹️ a my bychom vám rádi...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
02.08.2022 (10:19:33)	Sociální sítě	Fakulta veřejných politik	Facebook - Příspěvky	Fakulta veřejných politik v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Začala druhá polovina léta ☹️ a my bychom vám rádi připomněli, že se blíží termín pro splnění studijních povinností a zápis předmětů☹️ Studijní povinnosti ➡️ nejpozději do 31. 8. Zápis předmětů ➡️ od 1. 9. / 17:00 do 16. 9. / 23:59. Bližší info na webu☹️ [www.slu.cz/fvp/cz/aktuality/15/1414](#)

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: fakulta (1x), veřejných (1x), politik (1x), opavě (1x), fvp (1x)

7. Brněnský fotograf našel u popelnic rozsáhlý fotoarchiv Zbrojovky. Snímky čeká záchrana

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
02.08.2022 (12:02:02)	Internet	Institut tvůrčí fotografie	Drbna.cz - Články	Michal Šťastný

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Fotil prezidenta Václava Havla, Dalajlámu nebo fotoaparátem procestoval křížem krážem Arménii. Devětatřicetiletý brněnský fotograf Roman Franc se ale kromě uměleckých výtvorů může pochlubit nečekaným a hlavně cenným objevem. V kontejneru náhodou našel rozsáhlý fotoarchiv brněnské Zbrojovky, která ve své největší slávě zaměstnávala až 25 tisíc lidí.

Dílo náhody, štěstí i osudu. Tak lze ve stručnosti popsat nález, k němuž se nachomýtl známý brněnský fotograf před zhruba patnácti lety. Tehdy se v tamějším areálu nacházel se skupinou studentů a společně vytvářeli fotografie v opuštěných fabrikách. „Tenkrát byly tamní prostory opouštěné, takže to pro nás bylo takové dobrodružství. My měli domluvené se správcem, že nás pustí dovnitř. Jednou jsme šli vyhodit odpadky. Najednou šel kolem nás vrátný či hlídač, který k popelnicím odložil skleněné desky s negativy,“ popisuje příhodu absolvent opavského **institutu tvůrčí fotografie**.

Nález okamžitě upoutal pozornost mladého fotografa, který pracoval například pro prezidentskou kancelář prezidenta Václava Havla. Sbírkou zhruba 70 tisíc negativů schoval do krabice u kamaráda do bezpečných sklepních prostor, kde je sucho. Tam se na kolekci několik let jen prášilo, protože o rozsáhlý archiv židenického podniku, v němž se desítky let vyráběly zbraně, výpočetní technika nebo stroje, nikdo neměl zájem.

„Nevěděli jsme co s tím. Bylo toho opravdu hodně, takže jsme negativy uskladnili na několik let do sklepa. Kamarád něco naskenoval. Jenže to byl jen zlomek celé sbírky. Poptávali jsme po muzeích, jestli někdo nemá o fotky zájem. Jenže nikdo je nechtěl, ale zároveň jsme se toho nechtěli zbavit,“ říká fotograf, jenž v současné době tvoří ve svém občanském ateliéru.

Změna nastala loni v létě. Průmyslový pozemek s novým vlastníkem, developerská společnost CPI, jež plánuje rozlehlý objekt přeměnit na novou moderní čtvrť. Firma pak ve spolupráci s brněnskými turistickým centrem připravuje o historii Zbrojovky, v níž mělo práci až 25 tisíc lidí, publikaci. Snímky se proto dostaly znovu do kurzu. „Vybíráme nejlepší fotky, které se stanou součástí připravované knihy, jejíž součástí jsou také vzpomínky pamětníků. Stále hledáme další, kteří ve Zbrojovce pracovali nebo mají nějaké dobové materiály,“ popisuje Franc.

Podle fotografického tvůrce má fotoarchiv Zbrojovky výraznou hodnotu, i když byl pravděpodobně daleko obsáhlejší. Po vyprázdnění fabrik a zániku státní firmy ale fotky skončily na skládce. Dochované materiály však slouží jako doklad doby, která zachycuje období od padesátých do zhruba osmdesátých let minulého století. Na snímcích je možné vidět například, jak lidé na pracovišti slavili Mezinárodní den žen, vítali oficiální státní delegace nebo prezentovali nové výrobky, jež se vyvážely do celého světa.

Fotografie tehdy pořizovali profesionální podnikoví fotografové, kteří dokumentovali život pracujících lidí i celého podniku. „Ve Zbrojovce podobně jako v dalších velkých podnicích pracovali podnikoví fotografové. Obvykle byli dva až tři. Já sám našel několik pamětníků, kteří mi popisovali, jak to chodilo. Obvykle došli ráno do práce s foťákem a čekali, co dostanou zadání. Ve tři odpoledne pak odcházeli. Něco takového je už dnes nepředstavitelné,“ všimá si Franc, který svou tvorbu vystavoval například ve Spojených státech amerických nebo ve Velké Británii.

Franc ve své kariéře fotil přední české i zahraniční politiky, procestoval svět i fotil posledních šest let života prezidenta Havla. Sám na období vzpomíná rád, protože, jak sám říká, měl ve své práci volnost. Díky tomu vytvořil hned několik portrétových fotografií poslední československé hlavy státu. „Byla to zajímavá zkušenost. Pracoval jsem s lidmi, které jsem znal jen z televize. Vždy ale bylo nutné se k tomu postavit. Naštěstí ale jsem měl volnost v tvorbě,“ říká Franc, jenž má recept i na to, jak poznat dobrou fotografii.

„Nerad slyším, že se fotka musí líbit. Naopak musí zaujmout, chytit vás za srdce nebo vyvolat vzpomínku. Takových faktorů, jak poznat dobrou fotografii, je mnohem více. Obecně si však myslím, že dobrou fotografii pozná i člověk bez fotografické školy,“ dodává Franc.

SEKCE: Blogy

KLÍČOVÁ SLOVA: institutu (1x), tvůrčí (1x), fotografie (1x)

DUPLICITNÍ S: Brněnský fotograf našel u popelnic rozsáhlý fotoarchiv Zbrojovky. Snímky čeká záchrana (Brněnská drbna - Drbna, Institut tvůrčí fotografie);

8. Už dnes v 17:00 proběhne v Muzeum Bílovec...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
02.08.2022 (14:20:05)	Sociální sítě	Filozoficko-přírodovědecká fakulta	Facebook - Příspěvky	Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Už dnes v 17:00 proběhne v Muzeum Bílovec vernisáž S knížaty u stolu! Výstava se koná ve spolupráci s naší univerzitou, Národním památkovým ústavem a Powiat Raciborski. Tak si téma Kuchyně a kultura stolování na středověkých knížecích dvorech v Opavě a Ratiboři nenechte ujít. Více informací v aktualitě. https://bit.ly/vystavaSknizaty_aktualita

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: filozoficko (1x), přírodovědecká (1x), fakulta (1x), opavě (1x)

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
03.08.2022 (00:19:13)	Internet	Fyzikální ústav v Opavě	Novinky.cz - Věda a školy	NEZNÁMÝ

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

V těchto dnech jsou nejlepší podmínky pro pozorování meteorického roje Perseidy. Dobré podmínky potvrzují zhruba do 10. srpna, informoval Petr Horálek z [Fyzikálního ústavu Slezské univerzity v Opavě](#). Noc maxima Perseid letos připadá až na noc z 12. na 13. srpna, v té době ale vyhlášení meteorů výrazně ztíží Měsíc, který bude pouhou noc po úplňku.

Horálek uvedl, že by lidé měli Perseidy na nebi hledat mezi třetí hodinou ranní a úsvitem. Souhvězdí Persea, odkud meteory zdánlivě vylétají, v té době stoupá vysoko nad obzor, Měsíc zároveň zapadá ještě za tmy.

Astronom radí, že pro kvalitní sledování meteorů je třeba odjet daleko od měst, do míst s minimálním světelným znečištěním, nejlépe do hor.

Perseidy jsou roj aktivní zhruba od poloviny července do poloviny srpna. Jejich četnost roste pozvolna, po maximu se pak podle Horálka prudce snižuje. Letos přitom pozorování meteorů v době vrcholu roje nepřeje jednak to, že nastane den po úplňku, zároveň pak i skutečnost, že půjde o úplněk úhlově větší a jasnější, než je běžné.

„Průměrná hodinová frekvence v maximu je až 100 meteorů, nicméně pozorování bude výrazně rušit Měsíc těsně po úplňku, takže spousta slabších meteorů v jeho zářích zanikne,“ doplnili zástupci Astronomického ústavu Akademie věd ČR v Ondřejově.

Celonoční mozaika roje Perseidy z roku 2018 zachycená z Parku tmavé oblohy Poloniny na Slovensku

Foto: Petr Horálek

Kvůli špatným podmínkám se tak neuskuteční ani tradiční společné komentované pozorování Perseid na louce u Ondřejovské hvězdárny.

První zmínky o meteorickém roji Perseidy pocházejí ze 3. století. Lidé si tehdy meteorů všimli krátce po umučení svatého Vavřínce. Někdy se jim proto přezdívá Slzy svatého Vavřínce. Jde o prachové částice z komety 109P Swift-Tuttle, která se naposledy přiblížila ke Slunci v prosinci 1992. Znovu k tomu dojde až v roce 2126.

Astronomický ústav AV ČR navíc připomněl, že na srpnové obloze „kraluje“ planeta Saturn, která se 14. srpna dostane do opozice se Sluncem a také nejbližší Zemi.

„Na obloze je tudíž viditelná celou noc, i když nevysoko, nejvýš se dostává do výšky 25 stupňů nad jihem. Už malý dalekohled ukáže Saturnův prstenec i nejjasnější měsíc Titan,“ upozornili astronomové.

Po většinu noci, kromě večerních hodin, mohou lidé pozorovat také Jupiter, který je ještě jasnější než Saturn.

„Mars je na obloze ve druhé polovině noci, jeho úhlový průměr se stále zvětšuje, a tak za dobrých pozorovacích podmínek lze i v malém dalekohledu rozpoznat polární čepičku a jasné albedové útvary (útvary na povrchu Marsu, které lze pozorovat ze Země). Venuše je na ranní obloze,“ dodali odborníci.

Vysoko nad obzorem se rovněž klene Mléčná dráha.

SEKCE: Kultura a vzdělávání

KLÍČOVÁ SLOVA: fyzikálního (1x), ústavu (1x), opavě (1x)

DUPLICITNÍ S: Mezi třetí hodinou ranní a úsvitem padají Perseidy (Novinky.cz - Věda a školy, Slezská univerzita v Opavě); Nemůžete spát? Je ideální doba na noční pozorování Perseid (Iportal24.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě); Oblohu ovládnou padající hvězdy. Astronom radí, kdy a kde jsou Perseidy vidět nejlépe (Blesk.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě); KDE A KDY SLEDOVAT PERSEIDY: Nad Českem startuje vesmírná show (Hitradioorion.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě); KDE A KDY SLEDOVAT PERSEIDY: Nad Českem startuje vesmírná show (Hitradioorion.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě);

10. Noční oblohu ozařují Perseidy. Víme, odkud a kdy bude nejlepší je sledovat

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
03.08.2022 (05:54:07)	Internet	Fyzikální ústav v Opavě	TN.nova.cz - Články	Lucie Staničková

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Pozorování meteorického roje, který nese název Perseidy, je každým rok tradiční nebeskou událostí. Už v současné době jsou pro sledování vhodné podmínky. Astronomové navíc odhalili přesný termín, kdy bude roj letos vrcholit.

Perseidy můžeme pravidelně vidat na obloze od poloviny července přibližně do konce srpna. "Roj bude vrcholit 13. srpna okolo třetí hodiny ranní, což je pro Evropany dokonalý čas," přiblížil astronom Petr Horálek z [Fyzikálního ústavu v Opavě](#).

Podmínky pro pozorování však v tento den příliš ideální nebudou. "Bohužel mimořádně nevýhodná je fáze Měsíce. Náš kosmický souputník bude v úplňku den před maximem, a bude tedy velmi výrazně rušit svým svitem," vysvětlil Horálek.

Perseidy je možné pozorovat už nyní. "Pokud tedy lidé chtějí vidět Perseidy na tmavé, Měsícem nerušené obloze s nějakou vyšší četností, nejlepší bude je vyhlížet přibližně od nynějška do 10. srpna vždy v časných ranních hodinách, zejména od třetí hodiny do úsvitu," doporučil Horálek.

Pokud si chcete zážitek z nebeského divadla vychutnat, odborníci doporučují odjet z měst a míst, kde je mnoho světla. Ideální je vydat se do hor, kde je i skvělý rozhled.

Na pozorování navíc není potřeba mít dalekohled. "Meteory vylétají náhodně po celé obloze, nejlépe se tak pozorují vleže. Například na lehátku nebo ve spacáku, kdy pouze sledujete jasné nebe," nastínil Horálek.

Letošní rok podle Horálka navíc nabídne v České republice další zajímavé nebeské úkazy. "Dočkáme se například zatmění Slunce nebo vzácného zákrytu Marsu Měsícem," uzavřel astronom.

Podívejte se, jak Perseidy vypadaly loni:

11. Černé díry zkoumají superpočítače. Bude to klíč k fúzním elektrárnám?

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
03.08.2022 (06:11:12)	Internet	Vedení univerzity	Astro.cz - Články	Debora Lančová

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Astrofyzikální proGResy z Opavy: Mezinárodní tým fyziků spolu s vědci z Fyzikálního ústavu v Opavě publikoval v červencovém čísle vědeckého časopisu Monthly Notices of Royal Astronomical Society článek, ve kterém se popisuje chování hmoty okolo černých děr zcela novým způsobem. Tyto nové modely, které vycházejí ze superpočítačových simulací a mnohem lépe popisují chování látky v takto extrémním prostředí, by mohly být prakticky aplikovány i při řešení problémů tady na Zemi. Ukazují totiž velmi detailně chování plazmatu v extrémních podmínkách a mohou se tak stát klíčem k realizaci fúzních elektráren jako trvalého zdroje energie pro lidstvo.

Pokud se v blízkém okolí černé díry – extrémně hustého objektu ve vesmíru, z něhož neunikne ani světlo – nachází hmota, okamžitě se ionizuje, tedy rozloží na jednotlivé ionty a elektrony. Vznikne tak plazma, které se zformuje do rotujícího akrečního disku kolem černé díry. Tyto disky lze popsat známými zákony plazmové fyziky a hydrodynamiky. Pro současnou astrofyziku jsou velmi důležité a zabývá se jimi celá řada fyziků, například také *Kip Thorne* (nar. 1940, nositel Nobelovy ceny za fyziku).

Hmota v akrečních discích může rotovat obrovskými rychlostmi blížícími se až rychlosti světla. Za těchto podmínek se pak díky tření uvolňuje ohromné množství energie ve formě záření. „Pokud černá díra uprostřed také rotuje, může účinnost tvorby energie dosáhnout až 42 %, tedy se uvolní skoro polovina celkové energie popsané známou Einsteinovou rovnicí $E=mc^2$. Pro srovnání, jaderným štěpením v jaderných elektrárnách se uvolňuje asi jen 0,7 % celkové energie hmoty, ale i tak je na výrobu 1 MW elektřiny potřeba jen asi 3 g uranu,“ vysvětluje Mgr. Debora Lančová z Fyzikálního ústavu v Opavě, spoluautorka vědecké práce. Z Fyzikálního ústavu v Opavě se na této práci podíleli ještě prof. Marek Abramowicz a doc. **Gabriel Török**. Tým vedl dr. Maciek Wielgus z centra Black Hole Initiative (Harvardova univerzita), který se dříve podílel i na slavné fotografii černé díry v centru galaxie M87.

Hmota z disku dopadá do černé díry nebo je naopak v mimořádných podmínkách gravitace i magnetismu urychlena pryč do vesmíru. Záření akrečních disků je jediný způsob, jak můžeme prozkoumat oblasti velmi blízko černých děr. Díky obrovským teplotám vyzařují nejvlnitější oblasti disků v rentgenovém spektru – to je však (naštěstí) odstíněno atmosférou Země a můžeme jej tak pozorovat pouze pomocí rentgenových observatoří na oběžné dráze, jako je například XMM-Newton, Nustar nebo malíčky NICER umístěný na palubě Mezinárodní kosmické stanice ISS.

Rentgenový signál z akrečních disků černých děr vědci na zemi zpracovávají a určují z něj vlastnosti pozorovaného objektu – například jeho hmotnost, rychlost rotace a další veličiny. Jenže tyto objekty jsou nejen velmi daleko, ale také velmi malé – proto je pozorujeme pouze jako bodové zdroje a nevíme nic o tom, z které části objektu záření pochází. Proto astrofyzikové používají různé modely akrečních disků vycházejících ze známých zákonů plazmové fyziky a astrofyziky a porovnávají pozorovaný signál s tím, který je založen na těchto modelech. „Dosavadní modely však měly velkou slabinu – nedokázaly vysvětlit všechny pozorované aspekty záření. V některých oblastech selhávaly, i když podle pozorování by neměly. My jsme v naší práci přišli s novým modelem, který vysvětlil většinu pozorovaných vlastností. A s ním přišel i nový pohled na chování hmoty v okolí černých děr,“ říká Lančová.

V naší Galaxii se nachází až miliarda černých děr, samozřejmě jen zlomek z nich můžeme pozorovat. Nejlépe lze pozorovat ty, které jsou součástí tzv. „rentgenových dvojhvězd“. Jde o malé černé díry žijící v páru s ještě lehčí hvězdou, která slouží jako zásobárna hmoty pro akreční disk a ten tak vytváří silné rentgenové záření.

„Pozorování z rentgenových družic nám ukázala, že vlastnosti záření neodpovídají standardním představám o akrečních discích okolo černých děr, a tedy onen obecně přijímaný model neplatí pro všechny případy. Ukazuje se, že u malých černých děr je akreční disk poněkud jinak rozložený, než se doposud obecně přijímalo. Je obrazně řečeno více nafouklý,“ popisuje Lančová.

Podle ní je správný model akrečního disku zcela zásadní pro určení vlastností dané černé díry, protože tu nikdy nevidíme a například její hmotnost odhadujeme jen díky interakci s hmotou okolo ní, tedy především ze zmíněných disků. „Současné modely nám tedy dávaly zcela mylné informace o menších černých dírách a vznikala jakási interpretační mezera. To bylo v rozporu s pozorováními rentgenových dvojhvězd a my jsme se potýkali s doposud nevysvětlenou záhadou. Náš model ji pomohl rozluštit a posunout nás ve výzkumu zase o něco dále,“ dodává astrofyzik.

„Jedním ze způsobů, jak správně popsat chování hmoty v takto extrémních podmínkách, jsou superpočítačové simulace,“ pokračuje dále Lančová. Podle ní tyto simulace popisují plazma jako kapalinu se silným magnetickým polem, která „teče“ do černé díry, a přitom vyzařuje velké množství energie. V této kapalině se tvoří víry a jiné turbulence, které jsou důležité pro stabilitu toku kapaliny, které ale zároveň simulace extrémně ztěžují. Ve spolupráci s polským superpočítačovým centrem však mezinárodní tým získal dostatečné prostředky k tomu, aby simulace mohl provést a zkoumat tak zcela nový pohled na akreční disk v okolí černé díry.

Simulace ukazují komplikované chování plazmatu, které interaguje s magnetickým polem, vyzařuje energii a toto vyzařování ho zpětně ovlivňuje. Takto komplexní chování hmoty nelze popsat jednoduchými modely, stejně jako nejde popsat tok vody v úzkém a strmém horském potoce. „V naší studii představujeme model, který vše popsal mnohem lépe a přinesl nám úplně nové možnosti – například výzkum plazmatu v extrémních podmínkách, což je v tuto chvíli žhavým tématem i v pozemských laboratořích hledajících odpověď na realizaci fúzních reaktorů – budoucího téměř nevycerpitelného zdroje energie,“ uzavírá Lančová.

Mgr. Debora Lančová

Fyzikální ústav SU v Opavě
Email: debora.lancova@physics.slu.cz
Telefon: +420 776 072 756

doc. RNDr. **Gabriel Török**, Ph.D.

Garant evropského projektu HR Award
Email: gabriel.torok@physics.cz
Telefon: +420 737 928 755

prof. RNDr. Zdeněk Stuchlík, CSc.

Ředitel Fyzikálního ústavu SU v Opavě
Email: zdenek.stuchlik@physics.slu.cz

Bc. Klára Jančíková

Sekretariát Fyzikálního ústavu v Opavě
Email: klara.jancikova@slu.cz
Telefon: +420 553 684 267

Mgr. Petr Horálek

PR výstupů evropských projektů FÚ SU v Opavě
Email: petr.horalek@slu.cz
Telefon: +420 732 826 853

Původní vědecká studie: <https://academic.oup.com/mnras/article-abstract/514/1/780/6584866>

Související tiskové zprávy:

[1] Opavští fyzikové měří "obezitu" neutronových hvězd

SEKCE: Ostatní

KLÍČOVÁ SLOVA: gabriel (2x), török (2x)

DUPLICITNÍ S: Černé díry zkoumají superpočítače. Bude to klíč k fúzním elektrárnám? (Astro.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě); Superpočítačové modely černých děr: klíč k fúzním elektrárnám? (Sciencemag.cz - Články, Vedení univerzity); Superpočítačové modely černých děr: klíč k fúzním elektrárnám? (Sciencemag.cz - Články, Fyzikální ústav v Opavě); --- Černé díry zkoumají superpočítače. Bude to... (Facebook - Příspěvky, Fyzikální ústav v Opavě); --- Černé díry zkoumají superpočítače. Bude to... (Facebook - Příspěvky, Vedení univerzity);

12. Zážitekovým programem na téma Šlechtické slavnosti...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
03.08.2022 (13:00:04)	Sociální síť	Filozoficko-přírodovědecká fakulta	Facebook - Příspěvky	Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Zážitekovým programem na téma Šlechtické slavnosti na Raduni pokračovala spolupráce projektového týmu NAKI II Kulínární dědictví českých zemí: pamět, prezentace a edukace se Zámek Raduň. Celá sobotní akce se moc vydařila. Podívejte se v aktualitě na fotografie, jak probíhala komentovaná degustace inspirovaná receptářem Eleonory Lichnovské z Voštic, roz. Zichy, paní na Hradci nad Moravicí! https://bit.ly/slavnosti_zamekRadun

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: filozoficko (1x), přírodovědecká (1x), fakulta (1x), opavě (1x)

13. Jmenuji se Jaroslav Kania. Jsem ženatý a mám 3...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (09:15:17)	Sociální síť	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	ANO, tohle je Opava

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Jmenuji se Jaroslav Kania. Jsem ženatý a mám 3 děti. Vystudoval jsem Elektrotechnickou fakultu na Vysoké škole báňské - Technické univerzitě v Ostravě. Stál jsem u zrodu Slezské univerzity v Opavě, kde jsem zastával funkci kvestora, a to celých 25 let. V současné době vykonávám funkci náměstka hejtmána Moravskoslezského kraje pro finance, investice a majetek. Věřím, že za člověkem stojí činy a ne slova, a celý život se snažím razit heslo: „Kde je vůle, je i cesta“.

SEKCE: Politika

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

DUPLICITNÍ S: Jmenuji se Jaroslav Kania. Jsem ženatý a mám 3... (Facebook - Příspěvky, Slezská univerzita v Opavě);

14. Měl jsem tu čest osobně poděkovat dvěma velmi...

seznam | nahoru

facebook

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (10:36:20)	Sociální síť	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Tomáš Navrátil

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Měl jsem tu čest osobně poděkovat dvěma velmi milým a příjemným studentkám, které nedávno zachránily život muži topícím se ve Stříbrném jezeře. Klára Víchová a Natálie Soukupová, obě studentky Slezské univerzity, se zachovaly předpisově, ukázkově poskytly utonulému první pomoc a resuscitovaly ho až do příjezdu profesionálních záchranářů. Mají za to můj velký obdiv a díky.

SEKCE: Politika

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x)

15. Zprávy (automat)

[seznam](#) | [nahoru](#)

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (12:05:44)	Rádio	Slezská univerzita v Opavě	ČRo - Ostrava - Zprávy (automat)	ČRo - Ostrava

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#)

12:02

je dalším městem v Moravskoslezském kraji které otevřelo vlastní re-use centrum v areálu sběrného dvora v části Jakař je možné odevzdat starší a nepoškozené předměty například sportovní vybavení nábytek nebo knihy další zájemci si tyto věci odnesou za Dobrovolný poplatek jak dodává ředitel opavských technických služeb Jan hazucha dorůst centra se dostane i to co lidé vyhodí ve sběrném dvoře Určitě vypadá hezky Ale už je třeba vadí v těch tak další to využítí možné přesto re-use centrum až do úterý máme letos podle astronomů nejlepší možnost vidět meteorický roj Perseidy jeho maximum sice nastane 13. srpna jenže v tu chvíli bude měsíc v úplňku tak zvané padající hvězdy teď nejlépe uvidíme desítky kilometrů od rušivého světla měst říká Petr Horálek ze

12:03

[Slezské univerzity](#) v [Opavě](#) a na to celé obloze takže není nutné se zaměřit na konkrétní čas oblohy skutečně stačí a jakýmkoliv směrem se dívat a za nějaký čas prostě nějaký ten meteor a to by byla na místě poletí počasí bude dnes slunečno s teplotami do 32 stupňů v noci čkejte jasno nebo skoro jasno nejnižší noční teploty 18 až 15 stupňů v místě kolem 12:00 zítra přes den pak bude opět jasno nebo skoro jasno až večer začne přibývat oblačnosti nejvyšší denní teploty 130 až 34 stupňů Český rozhlas Ostrava rádio vašeho kraje Zelená vlna Českého rozhlasu Ostrava Na Nábřeží Rudo

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

16. Zprávy (automat)

[seznam](#) | [nahoru](#)

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (12:05:44)	Rádio	Slezská univerzita v Opavě	ČRo - Zlín - Zprávy (automat)	ČRo - Zlín

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#)

12:01

typu pokračuje mluvčí nemocnice Dana Lipovská a vypláchnout krev z vrstev sítnice A tím aspoň částečně zabránit poškození sítnice A také poškození zraku samotný výkon není pro operovaného nějak náročný trvá 30 minut provádí se ambulantně a od pacienta se očekává že bude doma dodržovat klidový režim jeden až dva týdny zdravotními pojišťovnami život obyvatelům Ukrajiny komplikuje kromě války i vnitřní migrace své domovy museli opustit milion lidí kteří zůstávají na okupovaných místech Proto tam organizace Adra vypravuje týdně 2 až 3 kamion je materiál upozorňuje český koordinátor humanita pomoci Josef Koláček podpora především potravinové pomoci s blížící se řekne podzimem nebo zimou pro nás organizačně to už teď to téma tak se připravujeme na právě na nákup v jiných věcí vybavení oblečení a spacáků topení Kamínek kotlíku

12:02

a podobně například užhorodu teď podle Josefa koláčky a přibývá zhruba dvakrát více lidí než před válkou až do úterý máme letos podle astronomů nejlepší možnost vidět meteorický roj Perseidy jeho maximum sice nastane 13 srpna jenže v tu chvíli bude měsíc v úplňku tak zvané padající hvězdy teď nejlépe uvidíme 10 km od rušivého světla měst říká Petr Horálek ze [Slezské univerzity](#) v [Opavě](#) obloze takže není nutné se zaměřit na konkrétní čas oblohy skutečně stačí a jakýmkoli směrem se dívat a za nějaký čas prostě nějaký ten metr na tom vybraném místě poletí sport fotbalisté slovácka čeká od 19:00 úvodní duel A3 předkola Evropské ligy na hřišti Fenerbahce Istanbul s tureckými velkoklubem hrála v únoru Pražská Slavia která které se podařilo se vyřadit

12:03

z konferenční ligy trenér slovácka Martin svědík ale kouč Slavie Jindřich a tripišovského o rady na prosil designer načerpali jenom ty přípravy vlastně jejich hezkých poslední zápas s tím dynamem protože Ne že by se to nějak výrazně změnilo ale určitě jako určité změny jsou tam vidět prostě a ten rukopis to trenér je tam znát takže jsme vlastně čerpali těhle těch nových informací a z těch poznat počasí očekávejte jasno nebo skoro jasno a nejvyšší teploty 30 až 33 stupňů Celsia vítr slabý Jihovýchodní až Jižní Český rozhlas Zlín rozhlas naší Moravy Zelená vlna Českého rozhlasu Zlín 2 osobní automobily se srazily ve Valašských Kloboukách na Masarykově náměstí v dnešním pořádné Morava krásná zem vás bude provázet Karel

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

17. Zprávy (automat)

[seznam](#) | [nahoru](#)

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (12:07:37)	Rádio	Slezská univerzita v Opavě	ČRo - Sever - Zprávy (automat)	ČRo - Sever

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#)

12:01

00 do Bohnic nasazená nejsou ale solníky tak budou častěji nabírat vodu hlášení ohnisek nastala na zemském nasadili hasiči vrtulník Sokol novinkou v boji proti skrytým ohniskům mě takzvaným vláčku ten poletí několik vrtulníků z

15 Bambitky za sebou navíc by jste dnes měli slovenští specialisté slanit do okolí větrovce na průzkum až tam perem prohlédnou pošlou hasiči právě tam letadla z Hřenska Daniela Pilařová Český rozhlas vodní nádrž Barbora v

30 Oldřichové na Teplicku jezdí ode dneška z Teplic posilové autobusy zavedlo je město Teplice které o tom informovalo na svém webu každý všední den až do druhého září doplní krajské linky autobusu číslo 488 dopoledne

45 pojedou k barboře dva posilové spoje odpoledne zpět do Teplic přibude dalších pět spojů cestující se s nimi svezou zdarma Česko zasáhla další vlna veder na některých místech mohou dnes a zítra teploty

12:02

00 dosáhnout až 36 stupňů Celsia lidem hrozí přehřátí nebo dehydratace meteorologové proto Doporučují víc pít omezit tělesnou zátěž a nenechávat děti nebo zvířata na přímém slunci nebo v zaparkovaných autech platí

15 taky varování před vznikem požáru pokračuje Pavel Šimandl z Českého hydrometeorologického ústavu zvýšené riziko šíření požáru platí od středy 3 srpna do odvolání pro většinu území České republiky kromě Moravskoslezského

30 kraje v pátek večer do Česka dorazí bouřky a o víkendu se ochladí zhruba o 10 stupňů až do úterý máme letos podle astronomů nejlepší možnost vidět meteorický roj Perseidy jeho maximum sice nastane 13

45 srpna jenže v tu chvíli bude měsíc v úplňku tak zvané padající Hvězde teď nejlépe Uvidíme podle Petra horálka ze **Slezské univerzity** desítky kilometrů od rušivého světla města počasí počasí

12:03

00 pro dnešek jasno až skoro jasno nejvyšší denní teploty 33 až 36 stupňů na horách 28 až 130 a slabý Jižní vítr meteorologové varují před nebezpečím požáru před vysokými teplotami a odpoledne se

15 přidá výstraha před bouřkami Český rozhlas Sever rádio vašeho kraje Zelená vlna Českého rozhlasu

30 sever Teplické ulici v Děčíně havarovala dvě osobní auta stejné komplikace čekejte taky v ulici Kapitána Jaroše v Kadani Petrohradě na lounsku u Černčic doma popisné číslo 47

45 také havarovala dvě osobní auta a v ulici Růžový palouček Ústí nad Labem i tam čekejte nehodu já vám přeji šťastnou cestu a dál pěkný čtvrtek s námi Zelená vlna

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x)

18. Černé díry zkoumá superpočítačové centrum, může to být klíč k fúzním elektrárnám

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (14:41:06)	Internet	Fyzikální ústav v Opavě	Techfocus.cz - Články	Lukáš Bauer

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

V naší Galaxii se nachází až miliarda černých děr, samozřejmě jen zlomek z nich můžeme pozorovat. Nejlépe lze pozorovat ty, které jsou součástí tzv. „rentgenových dvojhvězd“.

Mezinárodní tým fyziků spolu s vědci z **Fyzikálního ústavu v Opavě** publikoval v červencovém čísle vědeckého časopisu Monthly Notices of Royal Astronomical Society článek, ve kterém se popisuje chování hmoty okolo černých děr zcela novým způsobem.

Tyto nové modely, které vycházejí ze superpočítačových simulací a mnohem lépe popisují chování látky v takto extrémním prostředí, by mohly být prakticky aplikovány i při řešení problémů tady na Zemi. Ukazují totiž velmi detailně chování plazmatu v extrémních podmínkách a mohou se tak stát klíčem k realizaci fúzních elektráren jako trvalého zdroje energie pro lidstvo.

Pokud se v blízkém okolí černé díry – extrémně hustého objektu ve vesmíru, z něhož neunikne ani světlo – nachází hmota, okamžitě se ionizuje, tedy rozloží na jednotlivé ionty a elektrony. Vznikne tak plazma, které se zformuje do rotujícího akrečního disku kolem černé díry.

Tyto disky lze popsat známými zákony plazmové fyziky a hydrodynamiky. Pro současnou astrofyziku jsou velmi důležité a zabývá se jimi celá řada fyziků, například také Kip Thorne (nar. 1940, nositel Nobelovy ceny za fyziku).

Hmota v akrečních discích může rotovat obrovskými rychlostmi blížícími se až rychlosti světla. Za těchto podmínek se pak díky tření uvolňuje ohromné množství energie ve formě záření. „Pokud černá díra uprostřed také rotuje, může účinnost tvorby energie dosáhnout až 42 %, tedy se uvolní skoro polovina celkové energie popsané známou Einsteinovou rovnicí $E=mc^2$. Pro srovnání, jaderným štěpením v jaderných elektrárnách se uvolňuje asi jen 0,7 % celkové energie hmoty, ale i tak je na výrobu 1 MW elektřiny potřeba jen asi 3 g uranu,“ vysvětluje Mgr. Debora Lančová z **Fyzikálního ústavu v Opavě**, spoluautorka vědecké práce. Z **Fyzikálního ústavu v Opavě** se na této práci podíleli ještě prof. Marek Abramowicz a doc. Gabriel Török. Tým vedl dr. Maciek Wielgus z centra Black Hole Initiative (Harvardova univerzita), který se dříve podílel i na slavné fotografii černé díry v centru galaxie M87.

Hmota z disku dopadá do černé díry nebo je naopak v mimořádných podmínkách gravitace i magnetismu urychlena pryč do vesmíru. Záření akrečních disků je jediný způsob, jak můžeme prozkoumat oblasti velmi blízko černých děr.

Díky obrovským teplotám vyzařují nejnižší oblasti disků v rentgenovém spektru – to je však (naštěstí) odstíněno atmosférou Země a můžeme je tak pozorovat pouze pomocí rentgenových observatoří na oběžné dráze, jako je například XMM-Newton, Nustar nebo malíčky NICER umístěný na palubě Mezinárodní kosmické stanice ISS.

Rentgenový signál z akrečních disků černých děr vědci na zemi zpracovávají a určují z něj vlastnosti pozorovaného objektu – například jeho hmotnost, rychlost rotace a další veličiny. Jenže tyto objekty jsou nejen velmi daleko, ale také velmi malé – proto je pozorujeme pouze jako bodové zdroje a nevíme nic o tom, z které části objektu záření pochází.

Proto astrofyzikové používají různé modely akrečních disků vycházejících ze známých zákonů plazmové fyziky a astrofyziky a porovnávají pozorovaný signál s tím, který je založen na těchto modelech. „Dosavadní modely však měly velkou slabinu – nedokázaly vysvětlit všechny pozorované aspekty záření. V některých oblastech selhávaly, i když podle pozorování by neměly. My jsme v naší práci přišli s novým modelem, který vysvětlil většinu pozorovaných vlastností. A s ním přišel i nový pohled na chování hmoty v okolí černých děr,“ říká Lančová.

V naší Galaxii se nachází až miliarda černých děr, samozřejmě jen zlomek z nich můžeme pozorovat. Nejlépe lze pozorovat ty, které jsou součástí tzv. „rentgenových dvojhvězd“. Jde o malé černé díry žijící v páru s ještě lehčí hvězdou, která slouží jako zásobárna hmoty pro akreční disk a ten tak vytváří silné rentgenové záření.

„Pozorování z rentgenových družic nám ukázala, že vlastnosti záření neodpovídají standardním představám o akrečních discích okolo černých děr, a tedy onen obecně přijímaný model neplatí pro všechny případy. Ukazuje se, že u malých černých děr je akreční disk poněkud jinak rozložený, než se doposud obecně přijímalo. Je obrazně řečeno více nafouklý,“ popisuje Lančová. Podle ní je správný model akrečního disku zcela zásadní pro určení vlastností dané černé díry, protože tu nikdy nevidíme a například její hmotnost odhadujeme jen díky interakci s hmotou okolo ní, tedy především ze zmíněných disků. „Současné modely nám tedy dávaly zcela mylné informace o menších černých dírách a vznikala jakási interpretační meze. To bylo v rozporu s pozorováními rentgenových dvojhvězd a my jsme se potýkali s doposud nevysvětlenou záhadou. Náš model ji pomohl rozluštit a posunout nás ve výzkumu zase o něco dále,“ dodává astrofyzička.

„Jedním ze způsobů, jak správně popsat chování hmoty v takto extrémních podmínkách, jsou superpočítačové simulace,“ pokračuje dále Lančová. Podle ní tyto simulace popisují plazma jako kapalinu se silným magnetickým polem, která „teče“ do černé díry, a přitom vyzařuje velké množství energie. V této kapalině se tvoří víry a jiné turbulence, které jsou důležité pro stabilitu toku kapaliny, které ale zároveň simulace extrémně ztěžují. Ve spolupráci s polským superpočítačovým centrem však mezinárodní tým získal dostatečné prostředky k tomu, aby simulace mohl provést a zkoumat tak zcela nový pohled na akreční disk v okolí černé díry.

iROZHLAS

19. Tento týden je nejhodnější na sledování Perseid. Nejlepší je to před rozbřeskem v tmavé lokalitě

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (15:20:16)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Irozhlas.cz - Věda a technologie	Lukáš Matoška

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Tento týden je ideální ke sledování pravidelného letního roje meteorů, takzvaných Perseid. „Nejintenzivnější budou sice až příští týden, jenomže v tu chvíli bude zrovna měsíc v úplňku, ideální podmínky pro sledování tedy máme v těchto dnech,“ vysvětluje pro Radiožurnál. astrofotograf Petr Horálek ze [Slezské univerzity](#) v [Opavě](#).

Kdy můžeme Perseidy zastihnout, než je přesvití Měsíc?

Nejlepší období je opravdu v těchto dnech. V tuto chvíli meteory sice nevlétávají s takovou četností jako v době maxima, ale díky tomu, že nesvití plný Měsíc, jak jste zmiňovali, úplně nastane 12. srpna, tak se dají dobře pozorovat zejména v časných ranních hodinách. To znamená, že nejvíce meteorů je vidět mezi druhou hodinou ranní a rozbřeskem. Je tomu tak proto, že v té době souhvězdí, ze kterého zdánlivě vylétají a podle kterého se jmenují, Perseus, se dostává nejvýše se nad obzor.

Noční obloha nabídne meteorický roj Lyridy. Kometa, s níž je spojen, se objevuje jednou za 415 let

Na kterou stranu je potřeba se dívat?

Perseus je sice v konkrétním místě, víceméně ho najdeme nad severem, severovýchodem, ale ty meteory, létají po celé obloze, takže se není nutné vysloveně zaměřit na konkrétní část oblohy. Skutečně je nejlepší si takřkajíc lehnout do trávy, do spacáku, do lehátka, dívat se jakýmkoliv směrem a za nějaký čas prostě nějaký ten meteor na tom vybraném místo poletí.

Není to jenom Měsíc, kdo tu podívanou kazí. Aspoň předpokládám, že zrovna takový, ne-li větší problém je to osvětlení, které vytváříme sami z lidských měst.

Je tomu skutečně tak. Pochopitelně ten Měsíc je problém, ale ty nejjasnější Perseidy vidět budou, jen ta frekvence bude opravdu malá. Připadá nám 10 meteorů za hodinu namísto těch očekávaných 100. A stejným způsobem nám to kazí právě to škodlivé světelné znečištění z měst.

Já říkám záměrně škodlivé, protože ono se ví, že to zdaleka neškodí jenom pozorování noční oblohy, ale i třeba našemu zdraví. Pokud jde o pozorování Perseidů, tak tam bych doporučoval právě ještě v těchto dnech, řekněme do příštího úterka, vyrazit dál od měst. Ideálně do hor nebo do oblasti tmavé oblohy kde ta obloha je opravdu tmavší a kontrastnější. Někam kde lze vidět i Mléčnou dráhu, samozřejmě jsou vidět ještě jasné planety a do toho samozřejmě i ty meteory.

Na nebi je možné spatřit Venuši, Mars, Jupiter a Saturn současně. V srpnu budou vidět Perseidy

A řekněme, jak daleko od Prahy byste doporučovala vyrazit, aby byla obloha tmavší a Perseidy byly vidět.

Já posluchače asi moc nepotěším, protože opravdu je potřeba vyrazit alespoň desítky kilometrů daleko a od Prahy je to nejvýraznější. V tomto případě se bavíme třeba o výletu do Manětínské oblasti tmavé oblohy, která je relativně nejbližší. Nebo aspoň teda, když už, byste měli možnost, tak se vydejte do Ondřejova, na pozorovatelskou louku, tam se dá docela pěkně koukat, i když ta Praha tam je ještě docela vidět a ruší.

NASA zveřejnila nový snímek z Webbova teleskopu. Je na něm galaxie vzdálená 500 milionů světelných let

Co se vůbec na obloze děje, když každé léto vidíme Perseidy?

Vždy kolem 12. srpna, i když letos maximum vychází spíše na 13. časně ráno, naše zeměkoule prochází proudem malých prachových nebo spíše ledoprachových částic, které pocházejí z komety Swift-Tuttle. Ta byla u Slunce naposledy tuším v roce 1992. Znovu se k nám dostane až v roce 2134. Ale efekt toho, že za sebou zanechala částice, tak ten nám ji připomíná každý rok. Země totiž svojí gravitací částice přitahuje částice, a protože máme atmosféru, tak ty částice velkou rychlostí vstupují do atmosféry, shoří a my to vidíme jako ty lidové známé „padající hvězdy.“

Jsou letošní rok Perseidy nějak výrazně silnější nebo slabší než obvykle?

Ten roj je v podstatě stabilní. Jen občas nastane nějaké větší maximum. To bylo naposledy v roce 2016. Letos se, ale nějaké významnější maximálně neočekává. Takže pokud by Měsíc nebyl v úplňku, tak ta frekvence by vystoupala až k těm 100 nebo spíše 80 meteorů za hodinu. Jak jsme si už řekli, jednak kvůli světelnému znečištění a zejména kvůli Měsíci úplňku letos o mnohé slabší meteory letos přijdeme.

20. Muzeum v Bílovci ukazuje, jak ve středověku stolovala knížata

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (15:51:18)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Impuls - Články	ova

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Jak stolovali příslušníci šlechty ve středověku? Návštěvníkům Bílovce na Novojičínsku přiblíží historické zvyklosti výstava S knížaty u stolu, která je k vidění na zámku a v muzeu.

„Vystavujeme originální archeologické nálezy i písemné a ikonografické památky z Opavska a Ratibořska a také nádoby a předměty používané při stolování na středověkých vévodských dvorech Piastovců a Přemyslovců,“ uvedla ředitelka Kulturního centra Bílovec Eva Ševčíková.

Součástí úterní vernisáže výstavy byla také ochutnávka středověkých specialit. „Připravit dvorskou hostinu se podařilo díky pracovníkům [Slezské univerzity](#), kteří se zabývají i kulinární historií,“ uvedla starostka Bílovce Renata Nikolašová.

Pořadatelé expozice jsou pracovníci bíloveckého muzea ve spolupráci s Národním památkovým ústavem, územním odborným pracovištěm v Ostravě, [Slezskou univerzitou](#) v [Opavě](#), Powiatem raciborskim a zámek Bílovec. Výstava potrvá do 30. září.

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), slezskou (1x), univerzitou (1x), opavě (1x)

DUPLICITNÍ S: Muzeum v Bílovci ukazuje, jak ve středověku stolovala knížata (Idnes.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě);

21. Večerní zprávy Proglasu (automat)

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
04.08.2022 (20:20:05)	Rádio	Slezská univerzita v Opavě	Radio Proglas - Večerní zprávy Proglasu (automat)	Radio Proglas

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#)

20:02

00 ale důrazně varujeme před dalšími falešnými weby které napodobují doménu Ministerstva práce a sociálních věcí a slouží k takzvanému phishingu pravá webová adresa resortu práce je mmkv.cz
15 letošní letní požáry v Evropě se žehlit největší plochu v historii uvádí to zpráva výzkumného střediska Evropské komise podle ní oheň v unii spalil už více než 600 tisíc hektarů půdy to odpovídá zhruba velikosti kraje
30 Vysočina nejnebezpečnější sezóna která typicky trvá až do září je přitom teprve v polovině Španělsko Francie nebo Itálie dál čelí suchu a vysokému riziku vzniku dalších požárů výstraha meteorologů před vznikem požáru platí až
45 do odvolání taky v Česku až do úterý máme letos podle astronomů nejlepší možnost vidět meteorologický roj Perseidy jeho maximum sice na staré 13. srpna jenže v tu chvíli bude měsíc v úplňku tak

20:03

00 zvané padající hvězdy teď nejlépe uvidíme 10 km od rušivého světla měst říká Petr Horálek ze [Slezské univerzity v Opavě](#) v Českém ty meteory Byla tady to celé obloze
15 takže není nutné zaměřit na konkrétní částečně stačí a jakýmkoliv směrem se dívat a za nějaký čas prostě nějaký ten metr a to na místě poletí fotbalisté slovácka
30 hrají v úvodním zápase třetího předkola v Istanbulu proti Fenerbahce jak si vedou svědenci Martina svědika v přímo z místa David Nekvinda bude za chvíli začínat 2. poločas a Slovácko prohrává na hřišti Fenerbahce 0:2 ten druhý gól
45 dostalo úplné v posledních sekundách úvodního poločasu kdy se ze Standardní situace prosadil Linkoln a mrkev předkolo evropské konferenční Reggae hraje doma Pražská Slavia hostí Panathinaikos Atény a to sleduje Jan Suchan i tady tak mě tady začne

20:04

00 druhého poločasu zastavuje dávej třetil se na konci první půle schranz serenou Jan Suchan Radiožurnál nepořádek na D35 z Olomouce
15 do Mohelnice a nehoda na dálnici d48 u sjezdu na příbor na dálnici D35 za Olomoucí směr Mohelnice opatrně jím za sjezdem na Křelov na km 256 je v pruzích neupřesněné
30 překážka Má to být předmět na dálnici d48 z frýdku-místku do Nového Jičína havarovalo osobní autonehoda je za sjezdem na příbor na kilometrů 28 je přední na půl kg kolona
45 na dálnici D5 za Prahou směr Plzeň se tvoří kolona za sjezdem na rudnou mezi kilometry 6 až 8 kvůli omezení Přes které se jezdí jedním pruhem aktuální zdržení 5 až 10 minut přes

20:05

00 Uherské Hradiště na silnici 55 havarovala tři osobní auta nehoda brzdí dopravu u moravního Mostu směr Kunovice nehody je teď nesouvislá zhruba půl km kolona a další Zelená
15 vlna nejpозději za půl hodiny 553 553 Zítra bude jasno až polojasno během
30 dne začne od západu přibývat oblačnost postupně se hlavně v Čechách místy přidají přeháňky nebo bouřky ojedinělé i silné a nejvyšší teploty zítra přes den 32 až 36 stupňů tolik zprávy
45 zůstáváte na vlnách proglasu Proglas Daniel blaschke a Překrásný večer Jaké jsou kořeny celostátní setkání mládeže a

SEKCE: Zpravodajství

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x)

22. Poslechněte si rozhovor s fotografem Michalem...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
05.08.2022 (11:00:06)	Sociální síť	Filozoficko-přírodovědecká fakulta	Facebook - Příspěvky	Filozoficko-přírodovědecká fakulta v Opavě

[Otevřít originál](#) | [Otevřít detail](#) | [Přeložit článek](#)

Poslechněte si rozhovor s fotografem Michalem Szalastem z Institut tvůrčí fotografie o jeho výstavě Albini ve 400 ASA Gallery. Konkrétně jeho povídání si můžete pustit od 13 minuty (do 20 min.).

SEKCE: Instituce a organizace

POČET AKTUALIZACÍ: 1

KLÍČOVÁ SLOVA: filozoficko (1x), přírodovědecká (1x), fakulta (1x), opavě (1x)

DUPLICITNÍ S: Poslechněte si rozhovor s fotografem Michalem... (Facebook - Příspěvky, Institut tvůrčí fotografie);

23. Klára Vichová a Natálie Soukupová, studentky...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
05.08.2022 (11:05:00)	Sociální síť	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Město Opava

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Klára Vichová a Natálie Soukupová, studentky Slezské univerzity, nedávno zachránily život muži topícímu se ve Stříbrném jezeře. Ukázkově poskytly tonoucím první pomoc a resuscitovaly ho až do příjezdu profesionálních záchranářů. Získaly tím nejen všeobecný obdiv, ale jejich čin zaujal také opavského primátora Tomáše Navrátila, který je přijal ve své pracovně a osobně jim poděkoval. My se také připojujeme.

SEKCE: Kraje, Města a obce

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x)

24. Nepropásni mimořádné stipendium za dárcovství...

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
05.08.2022 (11:20:51)	Sociální síť	Slezská univerzita v Opavě	Facebook - Příspěvky	Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, Slezská univerzita

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Nepropásni mimořádné stipendium za dárcovství krve, plazmy nebo kostní dřeně. Nejpozději do 31. 8. 2022 je možnost odevzdání podkladu pro uznání stipendia. Daroval jsi bezplatně v období od 1. září - 31. srpna 2022 alespoň 2x krev nebo 4x plazmu? Pak máš nárok na mimořádné stipendium rektora. Mimořádné stipendium 1000 Kč bude přiznáno studentům prezenční i kombinované formy studia. Chybí ti nějaký odběr k tomu, abys mimořádné stipendium získal? Nezoufejte! Stále máte možnost krev nebo plazmu darovat.

SEKCE: Instituce a organizace

KLÍČOVÁ SLOVA: karviné (1x), slezská (1x), univerzita (1x)

DUPLICITNÍ S: Nepropásni mimořádné stipendium za dárcovství... (Facebook - Příspěvky, Obchodně-podnikatelská fakulta);

25. Výstava fotografií Jindřicha Štreita: Portréty & 30 let poté

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
06.08.2022 (09:17:19)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Stabruntalsko.cz - Články	ZDEŇKA SPURNÁ

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

BRUNTÁL | Město Bruntál a Slezská univerzita v Opavě vás zvou na výstavu fotografií Jindřicha Štreita Portréty & 30 let poté. Výstava se koná až do 30. září 2022 v prostorách Městského divadla a knihovny v Bruntále a nabídne působivé fotografie kulturní osobnosti českého umění.

SEKCE: Kraje, Města a obce

KLÍČOVÁ SLOVA: slezská (1x), univerzita (1x), opavě (1x)

DUPLICITNÍ S: Město Bruntál a Slezská univerzita v Opavě vás... (Facebook - Příspěvky, Slezská univerzita v Opavě);

26. Studio 6 víkend (automat)

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
06.08.2022 (11:02:00)	TV	Slezská univerzita v Opavě	ČT24 - Studio 6 víkend (automat)	ČT24

Otevřít originál | Otevřít detail

09:06

- 00 Už abychom byli v té Opavě, představí ráno doprovodíme Roberta do kanceláře, tak bude objekt odpojen. Nebudeme
- 15 k Jelínkovi na čokoládu, tak se převlékneme do divadla, do společnosti. Co bude živá historie
- 30 Slezského zemského muzea v Opavě? Sál roku 814 a jedná se tak o nejstarší veřejné můžou na území ČR. Jak jeho název napovídá, představuje v současnosti nejmenší historickou zemi ČR
- 45 Slezsko instituce spravuje 2 400 000 sbírkových předmětů a je tak třetím největším muzeem u nás. Dobrý den, vítejte u dalšího vydání pořadu historie CS. Hlásíme se vám, jak jinak, ze Slezského zemského muzea

00 v Opavě. A právě toto město, svého času hlavní město rakouského, respektive českého Slezska, bude dnes středobodem našeho povídání s našimi hosty, historiky, kterými jsou Ondřej Haničák.

15 Slezské zemské muzeum, tedy domácí pán. Dobrý den. Zdeněk Jirásek z filozofické přírodovědecké fakulty [Slezské univerzity](#). Dobrý den. A z téže fakulty i Martin Pelc. Dobrý den. Já když jsem se

30 připravoval na tento pořad a teď jsem procházel tuto hodně tlustou knihu o dějinách Opavy, tak vlastně jsem ztratil takové vodítko, kde začít, protože jsem si znovu uvědomil, že toto město, tento region patří v rámci naší země

45 k těm nejsložitějším, ať už z hlediska historického, geografického, národnostního, jazykového, já nevím ještě jakého. Čili kdybychom měli ty dějiny trochu probrat, protože toto bylo zajímavé už za Jana Lucemburského, Karel z Lichtenštejna kupuje toto

09:08

00 panství, získala toto panství vlastně už před Bílou horou. Čili kdybychom měli jenom lehce připomenout i hlavní body, kde se tady štěpily dějiny, kam bychom se dostali, jistě bychom měli připomenout druhé desetiletí 13. století. Právě

15 tehdy byla Opava lakována jako institucionální město. Bylo to tedy město královské. Nicméně o 100 let později se stalo městem vévodským. Právě tehdy, jak jste zmiňoval českého krále Jana Lucemburského, bylo opavské

30 ve vítězství konstituováno. Když bylo uděleno v léno levobočkovi nebo členové jeho boční linie královských pražských Přemyslovců Mikulášii druhému vlastně jeho otec Mikuláš, první byl levobočkem českého krále Přemysla Otakara druhého, jak je známo,

45 kterého vlastně zplodil s jedno ze svých dvorních dam. S Anežkou spojen ringu, a tak založil o levou boční linii, která vlastně zde na Opavsku panovala v dalších pěti generacích v samotném opavském knížectví to bylo do 15. století a v knížectví

09:09

00 ratibořském dokonce do století 16. Čili od toho se vlastně odráží takové specifické, osobní způsobem také významné postavení nejenom tohoto města, ale celého regionu. Tehdy se také konstituovala stavovská obec a další zemské instituce, které vlastně tu kontinuitu

15 do jisté míry prokázaly. Až na prahu moderní éry. Možná bychom krátce mohli připomenout vznik názvu tohoto města, protože ta mě zaujala, taková tahanice o páva. Ale to asi bude spíš z kategorie velkých legend. Pravděpodobněji

30 bude takový ten jazykový výklad. Jak to vidíte vy? Přesně tak. To jsou příjemné legendy, zajímavé věci. Bavi to malé děti atd. atd. Fakta jsou ovšem poněkud jiná. Je to odvozeno od

45 keltského výrazu pro vodu, opakují a pak apod. z toho vznikla Opava, tedy středisko rozložené na brodu přes řeku Vltavu. Tak ty německý název Ander Opavu trochu možná jenom.

SEKCE: Zpravodajství

POČET AKTUALIZACÍ: 41

KLÍČOVÁ SLOVA: slezská (3x), univerzita (3x), slezské (2x), univerzity (2x)

27. Fotograf ukazuje znásilněnou krajinu

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
06.08.2022 (16:06:08)	Internet	Institut tvůrčí fotografie	Regionopavsko.cz - Články	tep

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

OPAVA – Absolvent [Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity v Opavě](#) Tomáš Chadim vytvořil nový fotografický soubor, který pojmenoval *Znásilněná krajina*. Jeho snímky zobrazují místa, kde se příroda setkává s lidskými výtvoři. Autor chce, aby se lidé zamysleli nad tím, jakou stopu v krajině lidstvo zanechává a co to o něm vypovídá. Více v tištěném vydání REGIONU OPAVSKO Foto: Tomáš Chadim

SEKCE: Kraje, Města a obce

KLÍČOVÁ SLOVA: institutu (1x), tvůrčí (1x), fotografie (1x)

DUPLICITNÍ S: Fotograf ukazuje znásilněnou krajinu (Regionopavsko.cz - Články, Slezská univerzita v Opavě);

28. Zatmění v Atacamě: Rozhovor s českými popularizátory vědy o cestě na observatoř ESO Paranal

seznam | nahoru

Datum	Kategorie	Téma	Zdroj	Autor
07.08.2022 (01:02:22)	Internet	Slezská univerzita v Opavě	Stoplusjednicka.cz - Články	NEZNÁMÝ

Otevřít originál | Otevřít detail | Přeložit článek

Úplné zatmění Slunce – když Měsíc zcela překryje jeho žhavý kotouč a na Zemi padne tma – je vždy viditelné pouze v úzkém pásu zemského povrchu. Milovníci astronomie přitom neváhají cestovat mezi kontinenty, jen aby vzácný úkaz spatřili. A trojice českých popularizátorů vědy ze svého dobrodružství dokonce vytvořila cestopisný film

Jiří Dobrý je moderátorem a popularizátorem vědy a jeho tvář se objevuje na YouTube kanále nazvaném *Dobré vědět*. Jiří Malík působí jako kameraman a spoluvůrce zmíněného pořadu, vznikajícího s podporou [Slezské univerzity v Opavě](#). Společně s Ondřejem Směkaem zaznamenali někdy i divoká dobrodružství v chilské poušti Atacama, kde pozorovali úplné zatmění Slunce a zavítali také na špičkovou observatoř ESO Paranal.

Jiří Dobrý: Naprosto. Proč se vůbec ptáte? (Směje se.)

Jiří Malík: Naštěstí jsme to nemuseli jít pěšky. Letadlo hodně pomohlo.

Jiří Dobrý: V České republice bude úplné zatmění Slunce viditelné – shodou okolností i od nás z Opavy – až v říjnu roku 2135, což už bychom nemuseli vidět: V říjnu bývá zataženo a počasí by nám nemuselo přát. Takže jsem chtěl nějaké zažít. V roce 2008 jsem jel do Ruska na Sibiř, ale lokální bouřka mi pozorování zatmění zhatila. A od té doby se nenaskytla lepší příležitost než teď v Chile. Takže jsme se rozhodli jet a udělat z toho film. Tady s Jirkou máme na YouTube kanál *Dobré vědět* a chtěli jsme ho posunout na trochu vyšší úroveň.

Jiří Dobrý: Evropská jižní observatoř vyhlásila před čtyřmi lety soutěž navázanou na padesáté výročí otevření chilské observatoře La Silla. Zadání znělo, že ten, kdo o ní udělá nejlepší naučné

video, získá plně hrazený výlet do Chile a bude přímo z La Silla sledovat zatmění Slunce. My jsme se zúčastnili a v konkurenci z celé Evropy jsme vyhráli... druhou cenu. Což byl kalendář a čepice. Tak jsme si řekli: Tohle prostě ne! *(Směje se.)* Rozhodli jsme se tedy, že to musíme zvládnout vlastními silami. A i díky nějakému renomé na naší **opavské univerzitě** jsme dostali prostředky na natočení filmu. Mluvim v něm hlavně já, Jirka je střihač a kameraman. Jako cíl jsme si dali natočit snímek, který by kombinoval populárně-naučný pořad a road movie. Což je myslím docela originální.

Jiří Malik: Já jsem byl nejdál v životě snad ve Švýcarsku či Bulharsku, takže to bylo strašně vzrušující. A na začátku vůbec nebylo jisté, že se nám do Atacamy podaří dostat. Zatmění samotné pro mě neznamenal až tak velkou motivaci, protože jsem si prostě nedokázal představit, jak úžasné nakonec bude. Přistě už bych se i přímo na něj těšil mnohem víc.

Jiří Dobrý: Je to jednoduché – nemá smysl předstírat, že jsme velký štáb. Pokud nezkušený filmař potřebuje nějaké peníze, musí počítat s tím, že jich opravdu nebude mnoho. A zároveň to nesmí brát jako omezení. Ve filmu tak třeba hraje svoji roli, že jsme si v zapadlé půjčovně pronajali vůbec poslední auto, které tam měli. Všichni fanoušci astronomie, kteří na zatmění do Chile jeli, se na rozdíl od nás dobře připravili předem a na nás už moc nezbylo. Auto jsme si tudíž ani nemohli půjčit na celou potřebnou dobu, takže na nejstarší observatoř v Chile, kterou jsme chtěli mimo Paranal vidět, jsme prostě stopovali. **Jde o dobrodružný film, natočený bez záměru, aby byl dobrodružný. Měli jsme omezený rozpočet a rozhodli jsme se, že se z toho nepokusíme vyplat, ale naopak to plně přiznáme.**

Jiří Malik: Hlavně jsem zjistil, že kdybychom s sebou nevezli třetího parťáka – Ondru Smékala, který je daleko zkušenější filmař než my – dopadlo by to daleko hůř. Ale poušť je fantastická, v noci i ve dne. Brzo se ovšem ukázalo, jak strašně tam technika trpí. Do kamery našeho dronu se už po druhém letu dostal písek, načež se zasekávala. Ostatně od písku byly taky ostatní kamery i foťáky a museli jsme si dávat obzvlášť pozor už proto, že nešlo o naši techniku, ale půjčila nám ji škola.

Jiří Malik: Všechna auta, která vyrážejí mimo město, mají v kufru srolovanou obří anténu, díky níž se dovolají do civilizace. Na spoustě míst totiž není mobilní signál. A my jsme ji zrovna v autě neměli, takže to bylo veselé. Ale jinak bylo všechno v pohodě: Něco jsme naplánovali a někdy jsme se jen tak nechali unášet – tedy dokud jsme věděli, kde přesně jsme.

Jiří Dobrý: Světelného smogu je tam výrazně méně než kdekoli na světě, ale úplně nulový není nikde. A na jižní polokouli je obloha obecně krásnější. Proto v poušti Atacama vyrůstají největší observatoře planety. V roce 2027 by měl být hotový **Extreme Large Telescope** zhruba se čtyřicetimetrovým zrcadlem, ale už teď tam najdete velké přístroje. Všechny stojí ve velehorách, takže se nad dalekohledem neteteli nějaké dva kilometry vzduchu, a navíc leží opravdu daleko od všech sidel. Jakmile v Chile opustíte město, už vás nečekají vesničky jako u nás – prostě skončí civilizace a začíná poušť. **V Atacamě existují místa, kde třeba padesát nebo sto let nespadla ani kapka vody, jde o nejsušší poušť světa. Přesto je tam paradoxně překvapivě často zataženo.** Neprší, ale Slunce zakrývají mraky.

Jiří Dobrý: Jo, to bylo něco. Až do poslední chvíle jsme se v podstatě nacházeli uprostřed mraku a nebylo nic vidět.

Jiří Malik: Já jsem na to do poslední chvíle vlastně vůbec nemyslel. Jirka celou dobu říkal: „*To je pitomý, je zataženo, a nemělo by být.*“ Mně došlo, že máme problém, až když nás ten mrak obalil. Teprve tehdy jsem si začal říkat: „*No, a co teď přivezeme domů? Máme rozhovory, ale z toho film neutáhne.*“ Lidi okolo se dokonce začali balit a odjíždět. Byl jsem nervózní, ale nejvíc asi tady Jirka.

Jiří Dobrý: Na Sibiři se mi přihodila úplně stejná věc a nejspíš se ve mně od té doby probudil nějaký zenový princip. Byl jsem vážně strašně vynervovaný, ale pak jsem si řekl: Nějak to dopadne, všechno zvládneme. Třeba bychom to dali dohromady ze záběrů jiných lidí. **Ale nakonec se jen pár minut před zatměním mraky roztrhaly a otevřel se nám krásný výhled. Natočit si všechno sami, to byla mnohem větší paráda.**

Jiří Malik: My jsme navštívili dvě observatoře a každá působila jinak. ESO Paranal je modernější, skutečně jako by vypadala ze sci-fi filmu. A pak jsme viděli La Silla, která před časem oslavila padesát let, a ta připomíná spíš Dukovany – starší stavba, smeták strčený v koutě, mají tam kalibrační zed', která má být bílá, ale je špinavá od bláta... Připomínalo to postarší továrnu na vědu.

Jiří Dobrý: Pro mě nešlo o úplně nový zážitek, protože jsem na Paranal byl už před osmi lety. Jenže tehdy jsem ho navštívil spolu s místními školáky, zatímco teď tam byla spousta nadšenců astronomie z celého světa. Takže najednou vás neobklopují zrudlé tváře šestnáctiletých děcek, ale lidé, které to skutečně zajímá. Navázali jsme tam velká přátelství.

Jiří Dobrý: Ne, to nepřipadalo v úvahu. Ale zrovna na La Silla mi přišlo, že se k nim nechovají moc hezky. Jirka to popsal jako Dukovany, mně to spíš připomínalo horskou chatu v Tatrách, včetně lopaty na sních za dveřmi a dřevěného obložení na zdech.

Jiří Dobrý: Jedno z pravidel na pracovišti VLT zní, že tam člověk nesmí zůstat déle než deset či jedenáct dní. Komplex stojí v nadmořské výšce 2 600 metrů a v téměř nulové vlhkosti, takže i když máte v hotelu bazén, zdraví chátřá, pokud nejste na podobné podmínky dlouhodobě zvyklí. Všichni se vám ale snaží pobyt zpříjemnit: **Na hotelu vedle teleskopu VLT funguje kromě zmíněného bazénu třeba super kuchyně i nějaká kultura. Místní tam dokonce provozují kapelu a jednou za čas hrají.** Ale jakmile opustíte hotel, jste prostě v poušti. Pro cizince je ten vyhrazený čas tak akorát.

Jiří Dobrý: Potěšilo mě, že jsou strašně nadšení. Na VLT jsme potkali kolegyni, která byla na naší univerzitě na stáži, a byla přesně taková – nadšená. Člověk si někdy představuje vědce stereotypně, jako nějakou karikaturu Einsteina, ale oni můžou být třeba i snílci. Naštěstí se zmíněné stereotypy boří, vědci jsou lidé jako všichni ostatní a mají rádi všechno lidské. **Natáčeli jsme například s jedním chilským odborníkem, který dělá fyzikální matematiku, a doufali jsme, že se dozvíme něco nového. Ve finále jsme se nedozvěděli vůbec nic, ale bylo to skvělé. Vzal nás v neděli na oběd a na skvělý výlet a při tom jen tak povídal.** Zajímavé je, že vědci bývají často naprosto odtržení od toho, že by mohli něco předat laikům. Naštěstí mají podobnou slepotu jen ve svém oboru a v jiných oblastech jsou zas při smyslech.

Jiří Dobrý: Snažíme se kombinovat populární vědu a špatný humor. *(Směje se.)* Už kdysi dávno jsem chtěl popularizovat vědu a dělat to jinak. Hodně se zaměřujeme na fyziku, astronomii, matematiku, programování nebo třeba na budoucnost lidstva. Začátky byly samozřejmě strašně špatné, ale čím dál víc se nám to daří dělat dobře a jde o neskutečnou jízdu, přičemž nás podporuje univerzita. **Ještě letos v květnu plánujeme natáčení na Kanárských ostrovech, kde bychom chtěli zachytit zatmění Měsíce, a příští rok se chystáme za zatměním Slunce do Austrálie.** Měl by vzniknout podobný film, ale v australských kulisách, kde je navíc spousta zajímavostí – třeba jim tam spadla kosmická stanice Skylab a teď ji mají vystavenou v muzeu. Bude to super.

SEKCE: Ostatní

KLÍČOVÁ SLOVA: slezské (1x), univerzity (1x), opavě (1x), opavské (1x), univerzité (1x)